

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

(м. Рівне, Україна)

ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Львів, Україна)

ПОЛОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Новополоцьк, Білорусь)

ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ

(м. Прага, Чеська Республіка)

МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ

(м. Кишинів, Республіка Молдова)

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

**«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ
ТА АНАЛІЗУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

21 травня 2020 р.

ОДЕСА 2020

УДК 657
ББК 65.052.2
О17

Відповідальні за випуск:

Голова оргкомітету конференції – *Звєряков М.І.*, ректор ОНЕУ, член-кореспондент НАН України, д-р екон. наук, професор.

Заступник голови оргкомітету конференції – *Ковальов А.І.*, проректор з наукової роботи ОНЕУ, д-р екон. наук, професор.

Члени оргкомітету:

Лоханова Н. О. – завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ, д-р екон. наук, професор;

Кузіна Р. В. – завідувач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки ОНЕУ, д-р екон. наук, доцент;

Волкова Н. А. – завідувач кафедри економічного аналізу ОНЕУ, канд. екон. наук, доцент;

Куцик П. О. – ректор Львівського торговельно-економічного університету, д-р екон. наук, професор;

Позняковська Н. М. – завідувач кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування, к.е.н., доцент;

Вегера С. Г. – перший проректор Полоцького державного університету, д-р екон. наук, доцент (Білорусь);

Тимчев М. – доцент кафедри рахівництва та аналізу Університету національного та світового господарства (Республіка Болгарія);

Зеленка В. – доцент кафедри фінансового обліку та аудиту Вищої школи економіки, канд. екон. наук (Чеська Республіка);

Гудратян С.М. – директор Єреванського навчально-наукового інституту ТНЕУ, к.е.н., доцент (Вірменія);

Гайдаєнко О. М. – доцент кафедри економічного аналізу ОНЕУ, канд. екон. наук;

Яцунська О. С. – ст. викладач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ, канд. екон. наук.

Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2020. 206 с.

За точність викладення матеріалу та достовірність наведених фактів, прізвищ, цитат відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ У СВІТЛІ ІНТЕРГАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Артюх О.В., Гембера С. О. ПОДАТКОВА ОПТИМІЗАЦІЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ.....	8
Артюх О. В., Карагіоз А. Д. ЕЛЕКТРОННЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	10
Бєляєва Л.А, Рудь О.О. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ.....	12
Бойко О.С. СУПЕРЕЧЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ СПРАВЕДЛИВІ ВАРТОСТІ В ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ	14
Бруханський Р.Ф. ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ТА ПОДОЛАННЯ КОНСЕРВАТИЗМУ.....	16
Волот О.І., Булава О.О. ЩОДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ОБЛІКОВОГО ПЕРСОНАЛУ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ.....	18
Волот О.І., Єрошенко Я.М. ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ (ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВІДДІЛ УПРАВЛІННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ).....	21
Гайдаєнко М.А. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	23
Гаркуша В. О. КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	26
Добрунік Т.П. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	28
Доценко О.В. ОБЛІК ВИТРАТ НА РОЗРОБКИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	31
Єршова Н.Ю. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	33
Касатонова І.А. ОЦІНКА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАКОРДОННИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	35
Кубік В. Д., Мілько Л. В. ПИТАННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	36
Кузіна Р. РОЗКРИТТЯ У ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НАСЛІДКІВ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСА	39
Куцик П.О. “ЕКОНОМІЧНА ІНЖЕНЕРІЯ” ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРОВАНІХ ЗВІТІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	42
Лещева Т.С. СУЧАСНЕ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	45

Лоханова Н.О. ДЕЯКІ НОВАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ 2018 РОКУ	47
Макаренко І.О., Костенко О.М. ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ: СТРУКТУРНИЙ АСПЕКТ.....	49
Максимів Ю.В. СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ.....	51
Малишкін О.І. ПРОБЛЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ НЕФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	52
Норець Д. О. ТОРГОВЕЛЬНИЙ ТА ВИРОБНИЧИЙ МЕТОДИ ОБЛІКУ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	55
Омелько М.А. ЦІННІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВ БЮДЖЕТНОЇ СФЕРИ.....	56
Павловська Н. І. ВІДОБРАЖЕННЯ ВПЛИВУ ІНФЛЯЦІЇ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКОВОМУ ПРОЦЕСІ	58
Панайотова Н.С. СВІТОВИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З УХИЛЕННЯМ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ.....	61
Паун І. В. ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ДОБРОБУТУ НАЦІЇ.....	64
Прус Л.Р. ПОСИЛЕННЯ ШТРАФНИХ САНКЦІЙ ЗА УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ МИТНОГО ОРГАНУ	66
Романова О.С. РАЗВИТИЕ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ- НЕДРОПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ ПО ДОГОВОРУ КОНЦЕССИИ.....	69
Семенова С.М. ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ ДЛЯ МСП В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	71
Слободяник Ю. Б., Сиротенко Н. А. ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ ПО-УКРАЇНСЬКИ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ЧИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ?.....	74
Тарнавський А. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИЗНАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МСФЗ ТА ПСБО	77
Тимошенко Ю.М. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	80
Харченко А. А. РАДИОАКТИВНЫЕ ОТХОДЫ: ОТРАЖЕНИЕ В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ.....	82
Ходзицька В.В МОДЕЛЮВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТ-ЗВІТНОСТІ КОРПОРАЦІЙ.....	85
Хомин П. Я. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ЇХНЬОГО РОЗВИТКУ.....	87
Царук В.Ю. ІНСТИТУЦІЙНА ТЕОРІЯ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	89
Цимбалістий О.Я., Палаш А.В., Шевчук С.А. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ДИРЕКТ-КОСТИНГУ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ ВИТРАТ	91

Черкашина Т.В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	93
Чижовська Т.В. ТЕОРЕТИКО – ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.....	97
Шевчук С.А., Палаш А.В., Фещук М.М. ПОЗИЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ	100
Яцунская О.С. НАПРЯМИ ПОГЛИБЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	102

СЕКЦІЯ 2

КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ ТА АУДИТ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Бондарь О. С. ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ.....	105
Волкова Н.А. АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	107
Волчек Р.М., Большаков С.І., ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ МАЙНОВИХ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ	109
Гайдаєнко О.М. РЕАЛІЗАЦІЯ АНАЛІТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	113
Ісаєнко Ю.О. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	116
Каба А.М. ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ НАСТАННЯ БАНКРУТСТВА НА ПРИКЛАДІ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	118
Каба А.М. АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ ЗАГРОЗ ВТРАТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ВТОРМЕТ».....	120
Калмикова Т.Д. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ “КОКА-КОЛА-УКРАЇНА-ЛІМІТЕД”.....	122
Касатонова І.А. АУДИТ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ.....	124
Кириченко Д. С. АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ ВИТРАТ ПАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН».....	125
Кіор А.І. АНАЛІЗ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА НА ТОВ ПБГ «ІНТОБУД»	127
Ковальова Д. С. ОЦІНКА ВИРОБНИЧИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ТАК-АГРО».....	129
Коверда А.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РІВНЯ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОШУКУ РЕЗЕРВІВ ЕКОНОМІЇ ВИТРАТ.....	132

Колос І.В. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗРАХУНКАМИ З ПАРТНЕРАМИ НА ЗАСАДАХ ОЩАДЛИВОСТІ.....	135
Кондратьєв Б.О. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛК ТА АНАЛІЗ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	138
Котига Т.В. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «РОШЕН».....	140
Котига Т.В. АНАЛІЗ ЙМОВІРНОСТІ НАСТАННЯ БАНКРУТСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «РОШЕН».....	143
Коцюбська О.В. АНАЛІЗ ВИРОГІДНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ДП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «БОРИСПІЛЬ».....	146
Кришталь С.В. АНАЛІЗ ОБОРОТНОСТІ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «БОРИСПІЛЬ».....	149
Лазар О.М. ВІТЧИЗНЯНІ МОДЕЛІ ОЦІНКИ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	152
Луцик Т.Є. ДОСВІД РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У ХОРВАТІЇ.....	154
Мазур А. О. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ДП «МОРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПОРТ «ЮЖНИЙ».....	156
Малога О.С. АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ЯК ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП ПРОВАДЖЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖЕМТУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	158
Муренко Т.О. ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ОБЛІКУ.....	160
Пантелєєв В.П. АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	162
Подвальна Н.Е., Привроцька Н.Т. АНАЛІЗ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ.....	165
Покиньчерета В.В. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ.....	168
Ранцев М.Ю. БАНКІВСЬКА ЗВІРКА: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ Й ОБЛІКУ В ЗАРУБІЖНІЙ ПРАКТИЦІ.....	171
Рожнова А. П. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПРАТ «МОНДЕЛІС УКРАЇНА» ЗА 2017-2018 РОКИ.....	173
Руденко О.О. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПАТ «МОТОР СІЧ».....	177
Рудько А.В. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ОТРИМАНОГО ПРИБУТКУ (НА ПРИКЛАДІ НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ».....	179

Сажин Д.В. АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»).....	182
Самострол С.В. ПОДІЇ ПІСЛЯ ЗВІТНОЇ ДАТИ У ЗВІТІ АУДИТОРА.....	183
Семенова К. Д. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА...	185
Смазчук М. В. ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ.....	187
Старенька О.М. РИЗИКИ В СИСТЕМІ ОПЕРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	189
Хомин И. П. АНАЛИЗ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ К ЦЕНООБРАЗОВАНИЮ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ.....	192
Чернишова Л.В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ПЛАЗМАТЕК».....	195
Шевчук Н.С. НАПРЯМКИ АНАЛІЗУ ПРИБУТКОВОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	198
Юфрос Л.О. АНАЛІЗ ЗАГРОЗИ БАНКРУТСТВА НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».....	200
Юфрос Л.О. ІНДЕНТИФІКАЦІЯ НАЯВНОСТІ КРИЗИ ЛІКВІДНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»	203

результату суб'єкта господарювання неоднакові, то з метою забезпечення належного рівня аналітичності інформації, здійснення контролю та прийняття обґрунтованих рішень підприємствам доцільно розробити відомості обліку витрат та форми управлінської звітності про виробничі витрати різних видів діяльності. Для збільшення інформативності з метою проведення аналітичних досліджень впливу собівартості продукції на фінансовий результат підприємства доцільним буде відкриття аналітичних рахунків щодо відображення витрат від основної операційної діяльності за окремими видами виробництва сільськогосподарської продукції [6, с.44-45].

Собівартість продукції рослинництва це важливий узагальнюючий економічний показник виробничо-фінансової діяльності підприємства, розрахунок якого, в загальному, здійснюється один раз на рік, що пояснюється специфікою діяльності галузі. Та під час розрахунку якого, проводиться калькулювання витрат за відповідними групами та елементами витрат.

Список використаних джерел

1. Прес-служба Мінагрополітики. 2019. Сільське господарство залишається одним із ключових рушіїв української економіки. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/news/silskogospodarstvo-zalishayetsya-odnim-iz-klyuchovih-rushiyiv-ukrayinskoji-ekonomiki-kovalova> (дата звернення: 04.05.2020)

2. Добрунік Т. П. Особливості відображення в обліку фінансових результатів сільськогосподарських підприємств //Облік і оподаткування: сучасний стан та перспективи розвитку: Монографія / за ред. Р. В. Кузіної. – Харків: «Діса плюс», 2019. С. 80-101.

3. Агропромисловий комплекс України. URL: <http://www.geograf.com.ua/human/school-course/412-agropromislovij-kompleks-ukrajini> (дата звернення: 07.05.2020)

4. А. Бобро. Собівартість сільгосппродукції: особливості розрахунку. *Податки і бухоблік*. 2016. №100. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/december/issue-100/article-23827.html> (дата звернення 09.05.2020)

5. Про затвердження методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики № 132 від 18.05.2001р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01> (дата звернення: 06.05.2020)

6. Добрунік Т.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами операційної діяльності аграрних підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2019. № 6 (269). С. 30-52.

Шевчук С.А., Палаш А.В., Фецул М.М.

аспіранти

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

ПОЗИЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Виробничо-технологічна складність і значна кількість фінансових операцій сучасного бізнесу позбавляють можливості менеджерів вищої ієрархії безпосередньо контролювати весь спектр операцій. У таких умовах виникає потреба у розмежуванні суб'єкта бізнесу господарювання на окремі елементи, сегменти або підрозділи та наданні права менеджерам, які відповідають за ці структури, діяти самостійно з високим рівнем незалежності шляхом делегування конкретних повноважень. У результаті, менеджери вищої ієрархії матимуть можливість посилювати контроль за діяльністю підлеглих підрозділів та їх керівників, не

підміняючи при цьому адекватних позицій прийняття низових управлінських рішень, однак посилюючи відповідальність за результати діяльності очолюваних ними підрозділів.

Власне, зважаючи на вказану проблематику, світова практика бізнесу імплементувала концепцію центрів відповідальності (обліку за центрами відповідальності).

Теоретичну концепцію і наукову модель центрів відповідальності (обліку за центрами відповідальності) вперше сформулював американський економіст Джон Хіггінс, який у 1952 році стверджував, що «кожну структурну одиницю підприємства обтяжують ті і лише ті витрати або доходи, за які вона може відповідати і які контролює» [2, с. 128].

Згідно концепції центрів відповідальності підрозділ підприємства, у якому менеджер особисто відповідає за показники діяльності даного підрозділу, визнається «центром відповідальності». За переконанням окремих зарубіжних науковців (Р. Хенсен, М. Моувен, С. Еліас) центри відповідальності визначаються як сегмент бізнесу, менеджер якого відповідає за конкретну сукупність діяльності. Ключовим поняттям у таких визначеннях є відповідальність, зокрема фінансова відповідальність.

Показники центрів відповідальності, а це переважно статті доходів та витрат, мають перебувати під контролем їхнього керівника. З цього приводу Е. А. Аткинсон зазначає «...хоч принцип контролюваності вважається досить справедливим і привабливим, проте на практиці досить важко його застосовувати, оскільки може привести до неправильних управлінських рішень» [5, с. 773].

Ідентифікація центрів відповідальності прослідковується у наукових працях багатьох вчених. Наприклад, Богатая І. М. при дослідженні етапів організації системи стратегічного обліку в комерційних організаціях, виділяє методичний етап, в основі якого передбачає ряд центрів відповідальності з конкретизацією форм управлінської звітності, специфіки систем планування, програмування та бюджетування [1, с. 42-43].

Солоненко А. А. доводить, що передумовою застосування системи обліку за центрами відповідальності була нафтова криза 70-х рр. ХХ ст., коли ціна на нафту зросла з 3 до 30 доларів США за барель. Саме тоді почалась структуризація робочих планів рахунків на енергетичних підприємствах (електро- і теплоелектростанції, нафтопереробні заводи тощо) з адаптацією до структури підприємств для визначення результатів діяльності за центрами виникнення витрат (від генеральних директорів до окремих ділянок) [4, с. 11-12].

Бруханський Р. Ф. при дослідженні концептуальних відмінностей між управлінським обліком і стратегічним обліком на основі ланцюжка вартості виділяє критерій № 6 «Шляхи зменшення витрат», який у системі управлінського обліку передбачає виділення центрів відповідальності на основі визначення загальної собівартості, у системі стратегічного обліку – центрів відповідальності на основі типів та видів діяльності, які є елементами ланцюжка вартості [3, с. 264].

Облік за центрами відповідальності доцільно ідентифікувати у якості управлінської бухгалтерської системи, що опрацьовує планові та фактичні облікові дані на рівні «входу» (витрати) і «виходу» (результати) центра відповідальності. На відміну від традиційної системи диференціювання витрат і доходів, що використовується для оцінки конкретних одноразових завдань, проектів, рішень і т.д. за релевантною інформацією, облік за центрами відповідальності передбачає врахування повного інформаційного потоку. На відміну від системи обліку і калькулювання повних витрат, яка зосереджує увагу на окремих видах діяльності, продуктах чи програмах, облік за центрами відповідальності фокусує акценти на обліку витрат і доходів окремих структурних підрозділів (центрів відповідальності).

За класичними поглядами науковців, залежно від повноважень, якими наділяються менеджери відповідних підрозділів, розрізняють наступні типи центрів відповідальності: центри витрат; центри доходів; центри прибутку; центри інвестицій. Дефініції трактують переважно наступним чином: 1) центром витрат є центр відповідальності, менеджер якого фінансово відповідає лише за витрати; 2) центром доходів є центр відповідальності, у якому менеджер фінансово відповідає тільки за продажі; 3) центром прибутку визнають центр відповідальності, менеджер якого фінансово відповідає як за дохід, так і за витрати; 4)

центром інвестицій визнають центр відповідальності, менеджер якого відповідає фінансово і за дохід, і за витрати, і за інвестиції. Зважаючи на представлені параметри, доцільно констатувати, що центр відповідальності відображає не лише ступінь повноважень, але й тип доступної для менеджера інформації.

Концепція обліку за центрами відповідальності передбачає, що персоналізована відповідальність у результаті формує підзвітність, яка генерує оцінку рівня виконання. Це означає, що фактичні результати діяльності центрів відповідальності порівнюються з очікуваними. Вказану систему відповідальності, підзвітності й оцінки рівня виконання завдань доцільно трактувати як облік відповідальності через ключову місію, яку відіграє спектр показників обліку та звітності.

Таким чином, обліком відповідальності є система, яка вимірює результати діяльності кожного центру відповідальності та формує інформацію, необхідну менеджерам середньої ієрархії для управління своїми центрами.

Облік відповідальності необхідно здійснювати таким чином, щоб можна було виявити відхилення від цільових показників діяльності (переважно кошторисних) і встановити, який з центрів їх допустив. Для кожного центру відповідальності вказаний процес повинен передбачати надання цільового показника діяльності, його вчасне вимірювання, порівняння фактичного показника з цільовим, аналіз відхилень і прийняття коригуючих дій за умови виявлення значних відхилень. При цьому цільові показники для центрів витрат доцільно формувати у вигляді кошторисів витрат, а для центрів прибутку й інвестицій – у показниках прибутку чи надходжень від розміщення інвестицій.

Генеральний менеджмент компанії при встановленні цільових показників підрозділам повинен прагнути до повного узгодження цілей і дій, тобто особисті інтереси окремих менеджерів повинні збігатися з інтересами їх бізнес-одиниць і сприяти виконанню спектру загальних завдань суб'єкта господарської діяльності.

Список використаних джерел

1. Богатая И. Н. Стратегический учет и аудит: теория и практика. Фундаментальные исследования. 2007. № 4. С. 42-44.
2. Бруханський Р. Ф. Управлінський облік. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 223 с.
3. Бруханський Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва: монографія. Тернопіль: ТНЕУ. 2014. 384 с.
4. Солоненко А. А. Интеграция видов учета в рамках единого плана счетов. Научный журнал КубГАУ. 2011. № 71. С. 1-16.
5. Управленческий учет / Энтони А. Аткинсон, Раджив Д. Банкер, Роберт С. Каплан, С. Марк Янг. [3-е издание]; пер. с англ. М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. 878 с.

Яцунская О.С.

канд. екон. наук, ст. викладач
кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
Одеський національний економічний університет
м. Одеса

НАПРЯМИ ПОГЛИБЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

В умовах упровадження системи фінансової звітності в єдиному електронному форматі за стандартом XBRL особливо гостро відчувається необхідність узгодженості складу статей і показників фінансової звітності з існуючими групуваннями облікової інформації щодо різних об'єктів обліку, що дозволило б реалізувати переваги запровадження XBRL-звітності (далі – таксономії звітності UA МСФЗ XBRL).